

III.

ODŮVODNĚNÍ

OBEČNÁ ČÁST

a) Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 397/2016 Sb., o požadavcích na mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje, se předkládá z důvodu jejího přizpůsobení přímo použitelným předpisům Evropské unie, především v souvislosti s upozorněním Evropské komise na nesoulad při označování mléčných výrobků označených jako „řecký jogurt“. Ministerstvo zemědělství bylo neformálně informováno, že se připravuje ze strany Evropské komise zahájení řízení pro porušení unijního práva, tzv. „infringement“ v případě „řecký jogurt“ formou formálního upozornění v této věci. Z důvodu snahy o předejití zahájení tohoto řízení, které by mohlo ve svém důsledku znamenat i finanční sankce pro Českou republiku, byla s Evropskou komisí dohodnuta úprava vyhlášky č. 397/2016 Sb., a to formou vypuštění problematických ustanovení týkajících se „řeckého jogurtu“. Z tohoto důvodu bylo přistoupeno k novelizaci tohoto předpisu.

Předloženým návrhem vyhlášky se upraví národní právní úprava v oblasti mléka a mléčných výrobků, konkrétně v oblasti označování výrobku „řecký jogurt“ se uvede do souladu s přímo použitelnými předpisy Evropské unie a bude plně harmonizovaná.

Tímto návrhem dochází k harmonizaci právní úpravy s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, a to v návaznosti na stanovisko Evropské komise, která se domnívá, že uvedení obchodního označení „řecký jogurt“ znamená uvedení původu výrobku, přičemž tento nebude vyráběn v Řecku, ale v České republice, a že může u spotřebitelů dojít ke klamání. Navrhuje se vypuštění předmětných ustanovení týkající se označování výrobků „řecký jogurt“ a „jogurt řeckého typu“.

V návaznosti na přijetí vyhlášky č. 397/2016 Sb., o požadavcích na mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje, byla Česká republika upozorněna ze strany Evropské komise na nesoulad při označování mléčného výrobku „řecký jogurt“. Ministerstvo zemědělství bylo neformálně informováno, že se připravuje ze strany Evropské komise zahájení řízení pro porušení povinnosti v případě „řecký jogurt“ formou formálního upozornění v této věci. Aby se tomuto kroku předešlo, budou ustanovení týkající se výrobků „řecký jogurt“ a „jogurt řeckého typu“ z platné vyhlášky vypuštěna.

Dále jsou navrženy změny na základě připomínek, které Ministerstvo zemědělství obdrželo v rámci meziresortního připomínkového řízení. Jedná se o úpravu některých technických požadavků na mléčné výrobky, které vyplývají u praktických zkušeností výrobců či dozorových orgánů. Jejich cílem je zjednodušení, zlepšení aplikační praxe a snížení administrativní zátěže pro výrobce.

b) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Předložený návrh je v souladu se zákonným zmocněním k vydání vyhlášky uvedeným v § 18 odst. 1 písm. a), b), g) a h) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

c) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh vyhlášky má přímý vztah k předpisům Evropské unie:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, v platném znění,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin, v platném znění,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2007, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu, v platném znění,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004, v platném znění.

Základní požadavky na bezpečnost potravin a na potraviny rostlinného původu jsou v rámci Evropské unie harmonizovány, avšak oblast kvalitativních požadavků na potraviny živočišného původu, zvláště pak podoblast mléka a mléčných výrobků, mražených krémů a jedlých tuků a olejů není zcela harmonizována. V návaznosti na přijetí vyhlášky č. 397/2016 Sb., o požadavcích na mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje, byla Česká republika upozorněna ze strany Evropské komise na nesoulad při označování mléčného výrobku „řecký jogurt“. Ministerstvo zemědělství bylo neformálně informováno, že se připravuje ze strany Evropské komise zahájení řízení pro porušení povinnosti v případě „řecký jogurt“ formou formálního upozornění v této věci. Aby se tomuto kroku předešlo, bylo přistoupeno k novelizaci tohoto předpisu. Evropská komise se domnívá, že uvedení obchodního označení „řecký jogurt“ znamená uvedení původu výrobku, přičemž tento nebude vyráběn v Řecku, ale v České republice, a že může u spotřebitelů dojít ke klamání. Navrhuje se vypuštění předmětných ustanovení týkající se označování výrobků „řecký jogurt“ a „jogurt řeckého typu“.

Navrhuje se vypuštění ustanovení týkajících se označování výrobku „řecký jogurt“ a „jogurt řeckého typu“. Smysl a význam původní regulace spočíval v definování, resp. odlišení dvou kategorií mléčných výrobků, jak „řeckého jogurtu“, tak „jogurtu řeckého typu“. V současné době jakákoli regulace pouze vybrané kategorie mléčných výrobků postrádá významu. Nově bude zavedena kategorie „koncentrovaný mléčný výrobek“, kam mohou být tyto výrobky nově zařazeny.

Dále jsou upraveny některé národní požadavky ve smyslu zjednodušení pro provozovatele potravinářských podniků, které byly zohledněny na základě poznatků z praxe.

Navrhovaná právní úprava je technickým předpisem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti. Návrh vyhlášky z tohoto důvodu bude postoupen do notifikačního procesu podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535.

Návrh vyhlášky je možno hodnotit jako plně slučitelný s právem Evropské unie.

d) Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Vyhláška č. 397/2016 Sb., která tuto oblast upravuje, doposud nebyla novelizována.

Základní požadavky na bezpečnost potravin a na potraviny rostlinného původu jsou v rámci Evropské unie plně harmonizovány, avšak oblast kvalitativních požadavků a specifických požadavků na potraviny živočišného původu, zvláště pak podoblast mléka a mléčných výrobků, mražených krémů a jedlých tuků a olejů, není zcela harmonizována.

Neřešením problému hrozí velmi reálné nebezpečí odvetných opatření ze strany orgánů Evropské unie z důvodu nedokončení harmonizace potravinového práva Evropské unie, tj. zahájení řízení ze strany Evropské komise proti České republice.

V návaznosti na přijetí vyhlášky č. 397/2016 Sb., o požadavcích na mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje, byla Česká republika upozorněna ze strany Evropské komise na nesoulad při označování mléčného výrobku „řecký jogurt“. Ministerstvo zemědělství bylo neformálně informováno, že se připravuje ze strany Evropské komise zahájení řízení pro porušení povinnosti v případě „řecký jogurt“ formou formálního upozornění v této věci. Aby se tomuto kroku předešlo, bylo přistoupeno k novelizaci tohoto předpisu. Evropská komise se domnívá, že uvedení obchodního označení „řecký jogurt“ znamená uvedení původu výrobku, přičemž tento nebude vyráběn v Řecku, ale v České republice, a že může u spotřebitelů dojít ke klamání. Navrhuje se vypuštění předmětných ustanovení týkající se označování výrobků „řecký jogurt“ a „jogurt řeckého typu“.

e) Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava si nevyžádá zvýšené nároky na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Návrh si nevyžádá zvýšené nároky na podnikatelské prostředí, neboť návrh vyhlášky umožňuje potraviny vyrobené a uvedené na trh přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky posuzovat podle dosavadních právních předpisů.

Návrh vyhlášky nebude mít žádné negativní dopady na rodiny, specifické skupiny obyvatel, osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Návrh vyhlášky nepředpokládá negativní dopady na životní prostředí.

f) Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazům diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na zákaz diskriminace ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), nedotýká se otázek rovnosti mužů a žen.

g) Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh nemá žádné dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů. Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Navrhovaná právní úprava nepředstavuje zvláštní úpravu žádné povinnosti ani oprávnění subjektu osobních údajů.

h) Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná úprava je takového charakteru, že lze v zásadě vyloučit vazbu mezi ní a potencionálním vlivem na vyvolání vzniku korupčního prostředí. Vzhledem k obsahu právní úpravy tak nebyla shledána žádná rizika, která by mohla vést ke korupčnímu jednání.

i) Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by se vztahovalo k bezpečnosti nebo obraně státu.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I obecně

Jde o harmonizaci národní právní úpravy s nařízením (EU) 1169/2011 o poskytování informací spotřebitelům týkající se označování výrobků „řecký jogurt“ a „jogurt řeckého typu“. Cílem je zabránit, aby Evropská komise zahájila řízení pro porušení povinnosti v případě „řecký jogurt“ formou formálního upozornění v této věci. Aby se tomuto kroku předešlo, navrhuje se předmětnou úpravu z vyhlášky č. 397/2016 Sb. vypustit. Dále jsou na základě poznatků z praxe upravena některá dílčí ustanovení vyhlášky s cílem zjednodušení národních požadavků na označování například některých jakostních parametrů. Zohledněny byly podněty zaslané od odborné veřejnosti, zejména pak od výrobců mléčných výrobků. Navrhované změny přispějí ke snížení administrativní zátěže a zohlednění posledního vědeckého a technického vývoje sektoru.

K bodu 1

K § 4 odst. 1

Oprava nepřesného odkazu.

K bodům 2 a 3

K § 4 odst. 4 až 6

Odstavec 4 stanoví, co je pro účely vyhlášky jakostním znakem.

V odstavci 5 se doplňuje znění věty, kterým se sníží administrativní zátěž, pokud jsou mléčné výrobky vyráběny z nestandardizovaného mléka, tj. z mléka, u kterého po nadojení nebyla žádným způsobem upravována tučnost. Informace o této skutečnosti by měla být na obale uvedena (například formou „vyrobena z nestandardizovaného mléka“).

V odstavci 6 je upravena výjimka pro uvádění obsahu tuku nebo tuku v sušině na obale výrobku a obsahu sušiny, tedy aby tyto údaje nemusely být uváděny opakovaně v případě, kdy je již na obale uveden obsah tuku jako výživový údaj. Toto ustanovení je možné uplatnit na všechny mléčné výrobky (například sýry, tvaroh, jogurt), u kterých je tímto předpisem stanovena povinnost uvádět na obale obsah tuku nebo obsah tuku v sušině a obsah sušiny, vyjma specifických případů v § 9 odst. 1 a 2, kde se jedná o transpoziční ustanovení směrnice. Ve všech ostatních případech platí, že pokud je v konkrétních případech požadováno uvedení obsahu tuku nebo tuku v sušině a obsah sušiny, je možné za splnění podmínky, že jsou na výrobku uvedeny výživové údaje podle platné právní úpravy, tyto údaje opakovaně neuvádět na obale. Jedná se například o ustanovení § 14 odst. 1 písm. b) a c).

K bodu 4

K § 5 odst. 1 písm. b)

Vypouští se odkaz na tabulku č. 1, aby pro všechny předmětné výrobky platily požadavky vyplývající z celé přílohy č. 6.

K bodu 5

K § 6 odst. 4

Zpřesňuje se znění věty tak aby byl uveden na obale výrobku údaj jak o obsahu tuku nebo obsahu tuku v sušině, tak údaj o obsahu sušiny. Stávající znění vede k problémům při aplikaci požadavku, je možné ho vyložit tak, že postačí uvést pouze obsah tuku v sušině.

K bodu 6

K § 8 odst. 3

Upřesnění výrazu „retentát“.

K bodu 7

K § 12 odst. 3

Upřesňuje se způsob označení zákonným názvem potraviny, vymezeným v příloze č. 4. Toto označení je stanoveno v souvislosti se zákonem č. 110/1997 Sb., který vymezuje pojem „název“, který se povinně uvádí na obale potraviny.

K bodům 8 a 9

K § 12 odst. 5 a 6

Odstavce, které obsahují vymezení pro označení výrobku zákonným názvem „řecký jogurt“ a „jogurt řeckého typu“, se zrušují a nově se doplňuje odstavec vymezující „koncentrovaný mléčný výrobek“.

K bodu 10

K § 14

Ustanovení se nahrazuje novým zněním z důvodu četných změn a zpřesňujících úprav textu. Nově se vymezují mléčné výrobky „tavený sýrový výrobek“ a „tavený mléčný výrobek“ v odstavcích 5 a 6, v odstavci 10 se vkládá odkaz na přílohu, kde je uveden přehled povolených složek jiných než sýry pro výrobu tavených sýrů, tavených sýrových výrobků a tavených mléčných výrobků.

K bodu 11

K § 15 odst. 4

Odstavec se upřesňuje tak, aby aplikací povolené odchylky hodnoty tuku u výživových hodnot nemohlo dojít k překročení povolených parametrů při zatřídění sýra, a tím ke klamání spotřebitele co se týče charakteru a vlastností konkrétní potraviny.

K bodu 12

K § 16 odst. 5

Ruší se povinnost uvádět obsah soli, protože tato informace je již povinně uvedena v tabulce výživových hodnot.

K bodu 13

K příloze č. 1

Příloha, kterou se upravují mikrobiologické požadavky na mléčné výrobky, se nahrazuje novým zněním. Ke změně dochází u požadavků na kefír a kefirové mléko, které jsou nově upraveny podle posledního vědeckého a technického vývoje a lépe reflektují skutečný stav v tomto segmentu. U jogurtu dochází k opravě jména mikroorganismů v souladu s posledním zněním jejich taxonomie.

K bodu 14

K příloze č. 4

Příloha, která obsahuje členění mléčných výrobků na druhy, skupiny a podskupiny, se nahrazuje novým zněním. Toto členění je stanoveno v souvislosti se zákonem č. 110/1997 Sb., který vymezuje pojem „název“, který se povinně uvádí na obale potraviny. Z původní tabulky byly odstraněny výrobky „řecký jogurt“ a „jogurt řeckého typu“ a některé mléčné výrobky, které již nejsou vyráběny. Nově byl doplněn zákonný název pro „tavený mléčný výrobek“.

K bodu 15

K příloze č. 5

Příloha, která stanoví přípustné záporné hmotnostní odchylky, se nahrazuje novým zněním. Nově se rozšiřují a sjednocují hmotnostní kategorie u výrobků „sušený mléčný výrobek“ a „bílkovinný mléčný výrobek“.

K bodům 16 a 17

K příloze č. 6

Tabulka 4 se nahrazuje novým zněním, kde jsou upraveny a doplněny parametry pro kysané mléčné výrobky tak, aby odrážely stav trhu a aby jejich výklad byl pro uživatele komfortnější. Úprava reflektuje stav na trhu a také odráží právními předpisy stanovené podmínky uvádění výživových tvrzení.

Tabulka 5 se nahrazuje novým zněním, kde se oproti původnímu textu vyhlášky pouze vymezuje kategorizaci jednotlivých přírodních sýrů podle obsahu tuku v sušině jak minimální hodnotou tuku v sušině, tak nově i maximální hodnotou obsahu tuku v sušině. Důvodem tohoto doplnění je jednoznačná interpretace rozdělení sýrů tak, aby spotřebitel nebyl uváděn v omyl, co se týká charakteru potraviny, v tomto případě obsahu tuku ve výrobku.

Tabulka 6 se nahrazuje novým zněním, kde byla zpřesněna klasifikace přírodních sýrů podle konzistence ve vztahu k obsahu vody v tukuprosté hmotě sýra v souladu s mezinárodním standardem Codexu Alimentarius. Tím bude usnadněn případný mezinárodní obchod.

Tabulka 9 se nahrazuje novým zněním, kde byly doplněny technologické parametry pro „tavený mléčný výrobek“, který se nově do vyhlášky zavádí.

K Čl. II

K přechodným ustanovením

Pro provozovatele potravinářských podniků se stanoví období 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti vyhlášky, kdy bude možné potraviny vyrábět, označovat a uvádět na trh podle dosavadní právní úpravy. Bude také možné doprodat zásoby potravin, které ke dni nabytí účinnosti vyhlášky budou vyrobeny nebo uvedeny na trh a nebudou zcela odpovídat požadavkům stanoveným vyhláškou. Vzhledem k tomu, že většina úprav byla provedena na základě konzultací s výrobci, jedná se o zjednodušení a nejsou zaváděny nové povinnosti, neměl by přechod na novou právní úpravu činit producentům problémy.

K Čl. III

K závěrečným ustanovením

Ustanovení týkající se notifikace podle směrnice (EU) 2015/1535 bylo formulováno podle Legislativních pravidel vlády.

K Čl. IV

K účinnosti

Navrhuje se nabytí účinnosti dnem 1. září 2019, po uplynutí tříměsíční notifikační lhůty podle směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti, platném znění.